

POSTANOWIENIE

14 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 14 października 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku Z.M.

z udziałem Prokuratury Rejonowej w Siedlcach i Gminy Miasta Siedlce

o stwierdzenie nabycia spadku,

na skutek skargi kasacyjnej Z.M.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Siedlcach

z 9 marca 2023 r., V Ca 253/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[J.T.]

UZASADNIENIE

Wnioskodawca Z.M. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Siedlcach, oddalającego apelację skarżącego w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku prowadzonej z udziałem Gminy Miasto Siedlce oraz Prokuratora Rejonowego w Siedlcach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał istnienie konieczności „rozpatrzenia przez Wysoki Sąd naruszenia przepisów prawa procesowego zwłaszcza art. 379 pkt 4 k.p.c. polegającego na eliminacji z obrotu prawnego wyroków wydanych przez osoby nieuprawnione z mocy prawa” (s. 7 skargi). Należy uznać, że skarżący – wbrew brzmieniu skargi –

w istocie wiązał wystąpienie przyczyny kasacyjnej ze stwierdzeniem, iż naruszeniem przepisów postępowania byłoby niewyeliminowanie z obrotu prawnego postanowienia (nie: wyroku, skoro mowa o postępowaniu nieprocesowym) wydanego, w przekonaniu skarżącego, przez osobę nieuprawnioną.

Przytoczony *passus* obejmuje całość wyводу poświęconego uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący nie wskazał wprost na żadną z przyczyn kasacyjnych unormowanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co – wobec istoty tych przyczyn, zestawionych z uzasadnieniem ww. wniosku – oznacza, że do rozważenia pozostawała zasadniczo kwestia tego, czy w sprawie występuje stan oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Podniesione przez skarżącego zarzuty naruszenia przepisów postępowania, do których nawiązano w motywach wspomnianego wniosku, dotyczyły naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 379 pkt 4 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. Zdaniem skarżącego doszło do pominięcia przez Sąd drugiej instancji faktu, że postępowanie przed Sądem pierwszej instancji było dotknięte nieważnością postępowania, gdyż Sąd Rejonowy „był obsadzony w sposób sprzeczny z przepisami prawa jako, że asesor sądowy [...] został powołany na urząd sędziego w trybie określonymi przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o KRS” (s. 2 skargi, pisownia i interpunkcja oryginalne), a drugi dotyczyć miał naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (zob. postanowienie SN z 5 września 2008 r., I CZ 64/08).

Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności

skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. postanowienie SN z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Uzasadnienie wniosku skarżącego wymaganiom tym nie odpowiada. Skarżący nie przedstawił bowiem argumentacji koniecznej przy powołaniu się na przyczynę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zdolnej do przekonania o "oczywistej" zasadności skargi, lecz poprzestał na tezie o tym, że zarzuty skargi powinny być zostać rozpoznane. Rzecz jednak w tym, że celem instytucji przedsądu jest selekcja spraw w celu wyboru jedynie tych, które zostaną zbadane są przez Sąd Najwyższy w zakresie wyznaczonym podstawami skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 1 *in principio* k.p.c.).

Brak argumentacji mającej przekonać Sąd Najwyższy o ziszczeniu się przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c. uniemożliwia odniesienie się do stanowiska wnioskodawcy. Zasadniczo należałoby zatem poprzestać na skonstatowaniu, że skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona. Wypada jednak dodać, że rzekome naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 379 pkt 4 k.p.c. nie miało miejsca; przeciwnie, to ewentualna ocena, że osoba powołana na urząd asesora nie jest uprawniona do sprawowania wymiaru sprawiedliwości, stanowiłaby naruszenie art. 42a § 2 p.u.s.p. Ponadto Sąd Okręgowy nie mógłby zastosować w sprawie normy wynikającej z art. 379 pkt 4 k.p.c. bezpośrednio, lecz jedynie w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Nawet więc gdyby wnioskodawca trafnie dostrzegł, że w sprawie pominięto nieważność postępowania przed Sądem Rejonowym, to związanie Sądu Najwyższego podstawami skargi (art. 398¹³ § 1 *in principio* k.p.c.) uniemożliwiłoby uwzględnienie tego środka zaskarżenia – rzekoma nieważność postępowania dotyczyła bowiem postępowania przed Sądem pierwszej instancji, a nie Sądem Okręgowym. Tymczasem tylko w tym drugim wypadku Sąd Najwyższy miałby – dzięki art. 398¹³ § 1 *in fine* k.p.c. – możliwość dokonania kontroli kasacyjnej poza podstawami skargi.

Trudno dociec, czy skarżący jako przyczynę kasacyjną wskazał również konieczność rozważenia naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., przywołanego w drugim

z zarzutów naruszenia przepisów postępowania; dlatego jedynie uzupełniając należy zauważyć, że zarzut ten był *a limine* niedopuszczalny (art. 398³ § 3 w zw. z art. 398¹³ § 2 k.p.c.), toteż nie mógł świadczyć o wystąpieniu którejkolwiek z przyczyn kasacyjnych. Został on również nieprawidłowo sformułowany, gdyż przywołany w zarzucie przepis dotyczy postępowania przed sądem pierwszej instancji i nie ma samodzielnego zastosowania w postępowaniu odwoławczym; nie stosuje się go również wprost w postępowaniu o charakterze nieprocesowym.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[J.T.]

r.g.